

Socialministeriet
Pensionsenhed
J.nr. 2006-1330
the

3. november 2006

Høringsnotat

Bemærkninger til høringssvar vedrørende udkast til:

- **Forslag til lov om ændring af lov om social pension** (Gradvis forhøjelse af folkepensionsalderen til 67 år m.v.).
- **Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og forskellige andre love** (Ændringer som følge af gradvis forhøjelse af efterløns- og folkepensionsalderen). Dette forslag betegnes nedenfor som ”konsekvenslovforslaget”.

Udkastene til lovforslag har været sendt i høring hos:

Beskæftigelsesministeriet, Finansministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Miljøministeriet, Skatteministeriet, Statsministeriet, Undervisningsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Ankestyrelsen, Den Sociale Sikringsstyrelse, KL, De Samvirkende Invalideorganisationer, Landsforeningen Ældre Sagen, Det Centrale Handicapråd, Ældremobiliseringen, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, ATP, Forsikring & Pension, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Arbejdsmarkedets Erhvervssydomssikring og Finansrådet.

Forslagene blev sendt i høring den 28. september 2006 med svarfrist tirsdag den 10. oktober 2006. Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU) blev dog hørt den 10. oktober med svarfrist tirsdag den 17. oktober 2006, som senere blev forlænget.

Følgende høringssvar har svaret, at de ikke har bemærkninger til forslagene eller har ikke fundet anledning til at fremkomme med bemærkninger:

Ældremobiliseringen, Den Sociale sikringsstyrelse, Undervisningsministeriet, Ankestyrelsen, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Skatteministeriet, Statsministeriet, Landsorganisationen i Danmark, Finansrådet, Justitsministeriet, Miljøministeriet.

Følgende høringssvar er kommet med konkrete bemærkninger til forslagene:

Dansk Arbejdsgiverforening anfører, at forøgelsen af efterløns- og folkepensionsalderen er et væsentligt bidrag til at sikre, at virksomhederne kan få den fornødne arbejdskraft. Dansk Arbejdsgiverforening mener dog, at folkepensi-

onsalderen burde være forøget tidligere end 2024, og at indekseringen burde have virkning fra før 2030.

Bemærkning: Socialministeriet har noteret sig disse synspunkter.

KL, Beskæftigelsesministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Finansministeriet har nogle tekniske og redaktionelle bemærkninger.

Bemærkning: Disse tekniske og redaktionelle bemærkninger er alle blevet indarbejdet i forslagene.

Ældre Sagen anerkender det hensigtsmæssige i at lade pensionsalderen følge udviklingen i befolkningens levetid i et eller andet omfang. *Ældre Sagen* finder også, at der er sikret et rimeligt varsel ved implementeringen af ændringerne.

Ældre Sagen har en række kritiske bemærkninger til den foreslåede reguleringsmekanisme, som dog (1) delvis beror på en tilsyneladende misforståelse af den foreslåede reguleringsbestemmelse. *Ældre Sagens* kritik går herudover på spørgsmålet om (2) balancen mellem arbejdsliv og pension. *Ældre Sagen* finder det problematisk, at levetidsgevinster efter den foreslåede reguleringsmekanisme udelukkende allokeres til et længere arbejdsliv og ikke tager hensyn til forskelle i restlevetid på tværs af faggrupper. Endvidere kritiseres (3) nogle tekniske sider af den foreslåede indekseringsmekanisme. *Ældre Sagen* har på denne baggrund foreslået en alternativ reguleringsmekanisme.

Bemærkninger:

Ad 1) Præcisering af forslagetets reguleringsbestemmelse.

Forslaget om, at folkepensionsalderen forhøjes, hvis den gennemsnitlige levetid for 60-årige overstiger levetiden i 2004-2005 på 81,4 år, betyder ikke, som *Ældre Sagen* synes at mene, at folkepensionsalderen skal reguleres hvert 5. år, så længe niveauet for den senest opgjorte levetid er over 2004-05-niveauet. Bestemmelsen betyder, at reguleringsmekanismen "sættes i værk", og at folkepensionsalderen på 67 år i 2027 reguleres, hvis levetiden er steget i forhold til 2004-05.

Det er heller ikke korrekt, at pensionsalderen stiger med minimum 0,6 år ved hver regulering. Den foreslåede reguleringsmekanisme betyder, at en uændret levetid fra et vurderingstidspunkt til det næste ikke giver anledning til regulering af folkepensionsalderen. En stigning i levetiden på 0,1 år fra et vurderingstidspunkt til det næste, dvs. over en 5-års periode, vil typisk heller ikke give anledning til regulering, bortset fra de relativt sjældne tilfælde, hvor det lige tipper afrundingsbalancen.

Ad 2) balancen mellem arbejdsliv og pension m.v.

Reguleringsmekanismen sikrer på længere sigt en samlet gennemsnitlig periode med folkepension på omkring 14,5 år. Det er set i historisk lys en lang periode med folkepension. Den forebyggende indsats mod nedslidning styrkes med velfærdsaftalen, og førtidspensionssystemet vil fortsat være en mulighed for nedslidte, bl.a. i erhverv med hårdt arbejdsmiljø.

Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder (inkl. overgang til førtidspension, selvpensionering mv.) skønnes at stige rundt regnet halvt så meget som stigningen i efterløns- og folkepensionsalderen i medfør af velfærdsaftalen. Indeksering af aldersgrænserne i takt med levetiden modgår kun en del (omkring tre fjerdedele) af den forværring af de offentlige finanser, som stigende levetid for 60-årige isoleret set fører med sig. Den aftalte indekseringsmekanisme understøtter finanspolitisk holdbarhed, mens en mekanisme som Ældre Sagen beskriver, ville reducere mulighederne for tidssvarende offentlig service eller kræve højere skat for at sikre mod uholdbare offentlige finanser.

Ad 3) Teknik m.v.

I henhold til velfærdsaftalen skal der tages særskilt stilling til reguleringen, hvis levetiden mod forventning skulle falde fra et vurderingstidspunkt til det næste. Det skal bl.a. ses i lyset af, at der kun 1 gang i løbet af de seneste 50 år har været en 5-års periode, hvor levetiden for 60-årige er faldet med mindst 0,1 år.

Det er valgt at tage udgangspunkt i levetiden for 60-årige af hensyn til at skabe et enkelt system og for at sikre konsistens med reguleringen af efterlønsalderen. Det ville næppe gøre nogen særlig forskel at tage udgangspunkt i levetiden for 62-årige. Det er valgt at bruge simpelt gennemsnit for mænd og kvinder bl.a. af hensyn til enkelhed. Reelt gør det næppe nogen forskel, om der benyttes et vejret eller simpelt gennemsnit. Det ville det fx ikke gøre, hvis man ser på den historiske udvikling i de seneste årtier.

ATP er positiv over for lovforslagene, som man finder bl.a. sikrer parallellitet i reglerne for aldersbetingede pensionsudbetalinger. ATP finder, at det bør præciseres, at en forhøjelse af aldersgrænserne for pensionsudbetaling efter ATP-loven også finder anvendelse for allerede optjente pensionsrettigheder. Herved tydeliggøres retsstillingen for medlemmerne, og mulige fortolkningstvivel om ikrafttrædelses- og overgangsreglerne undgås.

Bemærkning: Der er nu indsat en sådan præcisering i bemærkningerne til konsekvenslovforslaget.

Forsikring & Pension nævner, at man på grund af den korte høringsfrist ikke har haft mulighed for at foretage en selvstændig vurdering af merudgifterne til arbejdsskadesikring. Forsikring & Pension gør opmærksom på, at det følger af de for arbejdsskadeforsikringselskaber gældende regnskabsregler, at selskaberne er pligtige til at foretage hensættelser for skete skader, når loven er *vedtaget*, uanset hvornår loven træder i kraft. Forsikringsbranchen ønsker derfor at få indføjet en bestemmelse i loven, der sikrer, at selskaberne kan hæve præmierne uden derved at fritstille kunderne allerede fra datoen for lovens vedtagelse.

Bemærkning: Der er nu i konsekvenslovforslaget indsat en ikrafttrædelsesbestemmelse, som imødekommer Forsikring & Pensions ønske. Den foreslåede bestemmelse svarer til § 89 i lov om arbejdsskadesikring, ifølge hvilken en sikringspligtig forsikringstager ikke kan opsige en forsikring på grund af en

forhøjelse af præmien, som alene er begrundet i en forøgelse af udgifterne, der er en følge af arbejdsskadesikringsloven.

Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES) anfører, at AES har taget beregningerne i konsekvenslovforslaget over de økonomiske konsekvensberegninger til efterretning. AES har ikke haft mulighed for at beregne, hvor stor en økonomisk belastning forslagene indebærer for AES isoleret set.

Bemærkning: Socialministeriet har noteret sig dette.

Det Centrale Handicapråd undrer sig over, at en række aldersgrænser i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelige, og almindelig førtidspension m.v. ikke er foreslået ændret i konsekvenslovforslaget. Der henvises til den række af betingelser, der indeholder en 60-års grænse. Fx kan førtidspension ikke forhøjes til højeste førtidspension efter det fyldte 60. år, ligesom førtidspension ikke kan frakendes eller nedsættes efter det fyldte 60. år.

Bemærkning: 60 års aldersgrænsen i § 14, stk. 1, § 14, stk. 2, nr. 1, § 14, stk. 4, § 14, stk. 7, har ingen forbindelse med efterlønsalderen. 60-års grænsen har rødder tilbage fra før efterlønnens indførelse. Der ses ikke at være grund til nu at foretage en kobling mellem de to regelsæt. De nævnte bestemmelser foreslås derfor ikke ændret. Henvisning til 65-års aldersgrænsen i § 21 må bero på en misforståelse, da denne aldersgrænse er foreslået ændret.

Det samvirkende Invalideorganisationer (DSI) beklager, at man ikke benytter lejligheden til at ligestille mennesker med handicap i relations til lovgivningen om opsat folkepension. DSI peger endvidere på den generelle problemstilling om bortfald af handicapkompensation ved overgang til folkepension. DSI finder, at det er et alvorligt diskriminationsproblem.

Bemærkning: Socialministeriet har noteret sig DSI's generelle synspunkter med hensyn til ligestilling.

DSI henviser herudover til § 14 i konsekvenslovforslaget, hvor DSI efterlyser forslag om ændring af aldersgrænserne i §§ 16 og 21 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelige, og almindelig førtidspension m.v., som vedrører henholdsvis bistands- og plejetillæg samt invaliditetsydelse. DSI savner også forslag om ændring af aldersgrænserne i § 14 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelige, og almindelig førtidspension m.v. Endelig henviser DSI til den foreslåede § 65 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelige, og almindelig førtidspension m.v., hvoraf det fremgår, at personer, som har fået tilkendt førtidspension eller invaliditetsydelse med virkning fra før den 1. januar 2002, og som umiddelbart inden folkepensionsalderen modtager førtidsbeløb, invaliditetsbeløb eller erhvervsudygtighedsbeløb, bevarer disse tillæg som 65- og 66-årige. DSI har noteret sig, at datoen den 1. januar 2002 stammer fra den gældende lovbestemmelse, men forstår ikke sammenhængen.

Bemærkning: Henvisningen til §§ 16 og 21 må bero på en misforståelse. Der er stillet ændringsforslag til begge disse to bestemmelser, således at den øvre al-

dersgrænse for disse ydelser følger folkepensionsalderen. Med hensyn til § 14 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelige, og almindelig førtidspension m.v., så er denne aldersgrænse på 60 år, som nævnt ovenfor vedrørende Det Centrale Handicapråds bemærkninger, ikke knyttet til efterlønsalderen, og foreslås derfor ikke ændret.

Med hensyn til datoen 1. januar 2002 i forslaget til § 65 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelige, og almindelig førtidspension m.v., så svarer denne som anført af DSI til den eksisterende lovbestemmelse, som altså videreføres på dette punkt. Denne dato har ingen sammenhæng med dette lovforslag. Der er tale om en overgangsbestemmelse, der sigtede på at undgå, at førtidspensionister blev ramt af nedsættelsen af aldersgrænse for folkepension i 1999. I det oprindelige lovforslag, L 175/1998-99, var det foreslået, at pensionister, der var tilkendt pension før den foreslåede ikrafttrædelse af loven (1. juli 1999), skulle bevare deres tillæg som 65- og 66-årige. Den undtagelsesbestemmelse blev ved et ændringsforslag udvidet til at gælde for alle, der var tilkendt pension før 1. januar 2002.

Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU) høringssvar vedrører §§ 5, 6 og 19 i konsekvenslovforslaget (ændringer i lov om tjenestemandspension og lov om tjenestemænd). CFU anfører blandt andet:

1) Forslaget om at hæve 60-års grænsen for ret til at gå på pension parallelt med efterlønsalderen for tjenestemænd, der ansættes 1. januar 2007 eller senere, rammer tjenestemænd som gruppe ganske urimeligt, og 60-års grænsen er uafhængig af aldersgrænsen for efterløn. Efter CFU's opfattelse er de nye skærpede regler om fradrag for førtidspensionering, som blev aftalt i 1999, et fuldt tilstrækkeligt incitament til at fastholde tjenestemænd på arbejdsmarkedet, hvorfor der ikke er behov for at ændre muligheden for at gå på pension fra det fyldte 60. år.

2) Loven træder i kraft den 1. juli 2009, men lovændringerne har virkning for tjenestemænd, der ansættes 1. januar 2007 eller senere og har dermed tilbagevirkende kraft, hvilket CFU finder uhensigtsmæssigt.

3) Indekseringen forekommer uhensigtsmæssig, da den giver en usikkerhed om aldersgrænserne efter 2027.

4) Der er ikke i lovforslaget taget stilling til bortfald af aldersgrænser vedrørende udbetaling af rådighedsløn, tidspunkt for indgåelse af ægteskab for ret til ægtefællepension og ret til kvalificeret svagelighedspension.

5) Der er ikke i lovforslaget taget højde for en højere "pensionsopsparing" som følge af, at tjenestemanden i fremtiden skal blive længere tid på arbejdsmarkedet.

Bemærkning: Socialministeriet har bedt Finansministeriet (Personalestyrelsen) om at kommentere CFU's høringssvar. Finansministeriet oplyser:

”Ad 1) Den gradvise forhøjelse af aldersgrænsen for ret til at gå på pension parallelt med efterlønsalderen er i overensstemmelse med aftalen af 20. juni 2006 om en velfærdsreform. 60-års grænsen blev indført med tjenestemandspensionsloven af 1969. Siden indførelsen af efterløn i 1979 har aldersgrænsen for denne ret også været 60 år, ligesom de øvrige arbejdsmarkedspensioner kan udbetales fra 60 år. Der er en naturlig sammenhæng mellem aldersgrænserne i efterlønsordningen og arbejdsmarkedspensionsordningerne i og med, at der er tale om tidspunkt for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Derfor indgår det også som et element i velfærdsreformen, at aldersgrænsen for at få udbetalt en af de øvrige arbejdsmarkedspensionsordninger hæves tilsvarende for nytegnede pensionsordninger. Hele den store gruppe af allerede ansatte tjenestemænd bevarer retten til at gå på pension ved 60 år. I modsætning hertil gælder de nye grænser for ret til efterløn alle, der ikke er fyldt 48 år inden udgangen af 2006.

På denne baggrund giver høringssvaret ikke anledning til ændring i lovforslaget.

Ad 2) Finansministeriet finder ikke, at der er problemer forbundet med den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse.

På denne baggrund giver høringssvaret ikke anledning til ændring i lovforslaget.

Ad 3) Efter den foreslåede indekseringsmodel i lov om social pension og lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. vil ændring af aldersgrænser ske med et varsel på henholdsvis 15 og 10 år, så der er god tid til at indrette sig.

På denne baggrund giver høringssvaret ikke anledning til ændring i lovforslaget.

Ad 4) Lovforslaget indeholder ændringer af aldersgrænserne for udbetaling af rådighedsløn og ret til kvalificeret svagelighedspension i konsekvens af velfærdsaftalen. Grænsen på 65 år, for at indgåelse af ægteskab giver ret til ægtefællepension, har aldrig været relateret til folkepensionsalderen.

På denne baggrund giver høringssvaret ikke anledning til ændring i lovforslaget.”

Socialministeriet kan henholde sig Finansministeriets bemærkninger.